

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14
Pe o lună . . . 2-40
Nrul de Duminică:
Pe un an . . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Multărite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 lit.
Manuscrisurile nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Neam fericit.

În istorie am învățat că Dumnezeu totdeauna i-a trimis neamului acestuia oameni mari, cari au fost steaua lui de noroc când îl impresurau primejdii. Stăm acum ca în fața unei clipe istorice, cu sufletele îndurerate și ne întrebăm, trăiesc oare între noi, fără să avem puterea vizuală de a-i recunoaște și capacitatea intuiției de a simți, oamenii aceștia mari, la vremurile mari și grele prin care trecem, ori primejdia este numai imaginară și temerea și frica noastră de ziua de mâine mai mult o proprie surescitare. Un lucru ne pare cert, că generațiunea actuală nu-și pune probleme prea mari, cari să nu stea în raport cu puterile ei, nu-și prea pune poate chiar nici o problemă. Victimele sporesc, deocamdată, ce-i drept, în jurul nostru, jandarmii trag în carne vie, dar cine ar putea spune că răul n'ar putea fi și mai mare, primejdia mai

datoriilor și problemelor ei de rezolvit? Cine te pune să vezi primejdie unde nu e, să preconizezi ținte și ideale, cari, mai întâi, să-ți spun, nu ajung o ceapă degerată. Deocamdată trebuie bine păziți numai paragrafuli, cutare lege, cutare drept codificat, iar pentru asta acolo sunt avocații.

Nu vezi doar cât de iute au isprăvit cu tine nenorocitele: o mică chibubserie advocătească a fost destul ca să te desființeze. O frază, o singură frază, ruptă dintr'un context, în care avea un alt înțeles, nițel falsificată și te-au distrus. Merită să analizăm puțin chestia, doar vei căpăta pe viitor minte. Ai spus într'un articol, textual: "Pot fi vremuri și situații, când, *ca și în cazul menționat mai sus*, ideea națională are nevoie de a fi susținută chiar și contra partidului." Acest caz, era cazul luptelor care a precedat decretarea activității parlamentare, în multe privințe identic cu cazul de față. Se etia, că ziarul nostru, initiatorul miș-azi când lansează o altă idee învinuit cu tradare din partea comitetului național, ce se pretindea a fi partidul, iar dl Aurel Vlad timbrat de dezertor, pentru că-și pusese candidatura la Dobra. Cazul ne oferia un nou exemplu, care nu e nici măcar așa de rar în viața partidelor, când aceste ajung a nu mai acoperi pe deplin

ideea națională în serviciul căreia își are legitimația rostul lor.

Dar chestie e, că tu, imprudentule ai să fii judecat. Modul e foarte simplu. Nu-l cunoști din practica procurorilor tăi? Se găsește mâine unul care să te incrimineze pentru "Tatăl nostru"... Tu știi cum va face. Va scoate din el de pildă cuvintele: "Vie împărăția ta...", și spune, care curte cu juri ungurească nu te va osândi că ai cerut împărăția Românilor?

Să nu te miri de asta. La urma urmei principalul e că trebuie să fii judecat. Ce puteau deci face procurorii tăi naționali? Vor căuta fraza care le trebuie, iar dacă nu o vor găsi, vor falsifica-o nițel, ca să sune bine și scrișul tău se va înfățișa așa: "vor putea veni vremuri și situații când ideea națională are nevoie de a fi susținută chiar și contra partidului". "Ca și în cazul de mai sus" a rămas afară, fiindcă, înțelegi cazul nu interesează. Ceeace interesează este... ai anticipat justificarea trădării intereselor politice vule, și spui că merita Ungaria și nu i-se poate da interpretarea asta. Spui că ai vorbit numai de susținerea intereselor ideii naționale în lăuntru și nu în afară de partid, și că prin urmare și înțelesul și intenția care i se dă în motivarea oficială că ar fi voit să justifici trădarea intere-

FOIȚA ZIARULUI "TRIBUNA".

În pragul morții.

De D. Anghel.

Când ți-e dragă viața și simți că mai presus de ea, durerea vitregă care poartă atâtea nume diferite, a pus stăpânire pe trupul tău, pe inconștienta ta făptură de lut, scânteia vie a minții care radiază încă și luptă înainte de a se stinge, trebuie să suferi înmăit mai mult, căci dânsa suferă în etern și trupul pentru o clipă. Vasul de lut în care a lucit lumina e a lutului, pe când lumina ce a ars în el, dacă puterile ar fi ajutat-o, putea să ardă o veșnicie. Ești în pat bolnav, între cerșaturile albe, ce mâni pot să-ți slujească de giulgiu și viața jos în stradă, ori în jurul tău, merge înainte și e greu să te resemnezi. Sigur, că în minuta aceia te gândești la toate câte ai fi vrut să le faci și ți-se par cu puțință dacă le-ar îngădui timpul. Și cât timp perdem mereu și necontenit, cu toate acestea!

Ori cum, dacă ți-a rămas cât de puțin eroism, trebuie să privești senin moartea în față. Să înlături aparatul ridicol al ultimelor despărțiri, să nu faci mărturisiri în oarele supreme, căci întreg trecutul vieții tale e dator să fie o mărturie a ceasului acesta, și moartea nu poate schimba nimic și nu e stăpână decât pe forma ta exterioară.

Unora însă, cărora le-a plăcut totdeauna decolul, și-au căutat să pară veșnic ceiace nu

au fost, precum își pregăteau o eșire de efect dintr'un salon, tot astfel caută să fie și în fața morții. Pe aceștia nevoia unei atitudini i-a urmărit totdeauna și singura dată când n'au putut s'o iee, a fost, desigur, numai atunci, când mâinile și picioarele le-au fost învaluite în scutece.

Cetirile vechi poate le vin în minte, pilde de măreție antică, poate frumoasa moarte alui Socrate, fastuoasa moarte a elegantului Petroniu sau a cine știe cărui profet ori patriarh oriental...

Atitudinea din urmă, gestul care să încermenească în amintirea celor care te-au văzut plecând, cuvântul care să chinuiască timpanul contemporanilor, iată la ce se gândea și eroul meu, simțindu-se slăbit de boală.

În semiobscuritatea odăii, plină de un puternic miros de eter, palid la față și cu ochii aproape stânși, crezându-se pierdut, față de șoaptele și de grija ce o vedea întipărită pe chipul tuturor, chemă pe doctor și îl conjură să-i spuie drept dacă mai e vre-o rază de scăpare pentru el, având ași lua ultimele îngrijiri testamentare pentru cei ce vor rămânea pe urma lui. O scăpare mai era poate, un mijloc suprem, o injecție puternică a unui preparat nou ce ar putea aduce o reacțiune. Dar lucrul era destul de îndolnic.

O rădăcină plutitoare e o pârghie însă în mâna unui înecat și o licărire cât de mică de speranță, te ajută și-ți dă puteri noi. Așa că bolnavul nostru se hotărî să facă și încercarea aceasta.

Înainte însă de a se da pe mâna Esculapului ce putea să-i aducă mântuirea, porunci să-l primenească, își pieptănă cu grije barba încalcită, își dete pletele peste cap, se privește în oglindă ca un copil ce nu mai avea să vadă chipul, și apoi, ridicat sus între perne, muribundul își chemă nevasta, spunându-i că i-s'a apropiat sfârșitul și ar vrea să-și ia rămas bun dela toți. Ii dete deci lămuririle trebuitoare ce avea să facă în prevederea acestei tragice întâmplări, și apoi ca un voevod, îi porunci, să-i aducă copiii, precum și toată curtea lui.

Și ușile nu după mult s'au deschis, și în bună rânduială, ca dresați de un regisor dibaci, nevasta și copiii au intrat întâi în haine cernite, și i-s'au așezat lângă pat la căpătai, apoi slugile din curte, după rang și importanță, cu chipurile spăsite, ca și cum ar fi luat într'adevăr parte la marea durere ce se apropia, apoi primarul satului cu o delegație a consiliului comunal, președintele obștei veni și el, câțiva țărani, învățătorul cu o listă de copii, în sfârșit numai reprezentanții animalelor lipseau.

În tăcere fiecare a intrat, și după ce întreaga ceată de figuranți s'a așezat pe unde a putut, cel ce se credea în agonie și-a ridicat ochii, a tușit să-și încerce glasul, și-a luat rămas bun dela toți, incredințând pe copii mamei, pe șateni primarului, pe școlari învățătorului, pe toți laolaltă părintelui, și apoi pe părintele cu toată obștea, lui Dumnezeu.

Tragic, mâinile lui tremurânde s'au ridicat binecuvântând. Cuvinte de iubire au căzut din gura lui, datorii multe a jertat în minutul acela, păreri de rău mari a mărturisit, că zilele

selor politice ale națiunii române din Ungaria și Transilvania, lipsește.

Nu te mai scuza, iarăși ești prea cuminte, asta e un obicei foarte prost, din care pot rezulta încă multe rele pentru partid. Și la urma urmelor de ce nu-ți poți deschide gura și pentru laude, cari sânt totdeauna bine primite, ci numai pentru critice, cât se poate de neavenite, cari, ști, că nu plac. Tu vezi că soarta națiunii tale, din Ungaria și Transilvania, este în cele mai bune mâni posibile. Hotărârile toate se aduc în solidaritate, și cu deplina înțărare a paragrafilor. Nu sânt lucruri pozitive? Te înșeli. Sistarea „Luptei” este ceva prea pozitiv. Acum nu mai recrimina. Sutele de mii în sfârșit nu s'au cheltuit din buzunarul tău. Au mers din buzunarul partidului? Il privește. Ceeace te poate privi pe tine este că, acum ai voie deja să spui că nu Budapesta poate fi reședința unui ziar românesc ci Aradul ori alt oraș de pe teritoriul românesc. Bucură-te deci și laudă conducătorii cari au descoperit un nou și mare adevăr. Cauza a mers cu un paș uriaș înainte. Și ia deodată și o nouă învățătură. Vezi, toate la vremea lor. Dacă spunei asta înainte cu o lună, erai, iar trădător, nenorocitul. Fii deci, prudent și nu o lua înainte, în goană nebună și iregulară; căci oamenii toate ți le iartă afară de un lucru: nu fi mai cuminte ca dânsii. Ai călcat atunci:

Un »eveniment istoric« pentru Unguri. Din cerul plumburiu al iernii i-a venit neamului unguresc aseară, pe neașteptate, o solie nespuse de fericitoare: Noua sesiune delegațională ce va începe în 28 Decembrie va fi inaugurată de însuși moștenitorul de tron Francisc Ferdinand, din însărcinarea monarhului. E un svon sărbă-

nu l-au ajutat să înfăptuiască generoasele gânduri ce le avea ascunse în inima lui.

Și când lacrimi sincere au izvorât în ochii celor de față, căci ori cum, nu e puțin lucru să aiziști la o agonie, bolnavul, mulțumit, de efectul făcut, le-a zis cu glas stins: lăsați-mă de-acum să mor.

Și după ce toți au plecat, încredințați că nu-și mai văd de-acum stăpânul, el dând poruncă să ridice stolurile sus, ca să mai vadă încă odată lumina, s'a dat pe mâna doctorului. Și Esculap și-a făcut datoria.

Dar viața, se vede, are și ea glumele ei proaste. Doctoria a ajutat, sau poate că așa era scris să se întâmple. După o noapte de somn adânc, cel ce-și luase rămas bun dela lumea noastră pământescă, a deschis ochii și a văzut lumina. Întâi i-se părea ciudat. O moleșală dulce îi stăpânea tot trupul și își închipui că trebuie să fie, de sigur, în câmpiile Elizee. Era o umbră fericită, gândi el, dar mirosul puternic de eter, îl făcu să-și dea seamă unde este. Iși recunoscă odaia, lucrurile obișnuite, și încet, încet își aduse aminte ce se petrecuse și închise din nou ochii.

toresc azi în toate crîngurile patriotice și pereții divergențelor politice au căzut pentru moment, ca de vraja trimbiței dela Jerichon, pentruca să se unească suflarea ungurească într'o singură tabără, răpită de acelaș fior de veselie.

Faptul că arhiducele Francisc Ferdinand va apare pentru întâia oară, în calitate oficială, pe orizontul politicii ungurești, — ne asigură azi presa ungurească — constituie un eveniment istoric de urmări incalculabile pentru viitorul »ideii«, și va însenina speranțele neamului unguresc, cele atât de mult sguiduite de legenda predispoziției antiungurești a moștenitorului coroanei ungare. Și e un merit mare și incontestabil al contelui Khuen că a reușit să-l determine pe moștenitorul în favoarea Ungurilor, spun azi ziarele guvernamentale, desigur fericite că pot exploata momentul acesta cu tot dinadinsul.

Prietenia maghiaro-poloneză în apunere. Etuzivele relațiuni dintre cele două »neamuri cavalerești«, dintre Unguri și Polonezi, și-au pierdut în timpul mai nou orice intensitate și sânt pe cale să dispară cu totul, lăsând loc unei aversiuni firești, căci cavalerismul și noblețea națiunii arpadiane și-au pierdut în cursul vremilor lustrul înșelător și se resfrâng tot mai respingătoare în oglinda realității. Opinia publică a neamului polonez începe să se dumirească asupra adevăratelor calități etnice ale prietenilor ei megalomani și stăpâniți de instinctele feroce ale sângelui turanic. Dovada schimbării ce s'a produsă — »B. H.« în numărul său de azi. Acest ziar reproduce un articol dintr'o revistă poloneză (*Swiat Slowianski*), articol intitulat *Bankrutwo madyaryzmu* (falimentul maghiarismului) și în care se face icoana situației și a politicii ungurești într'o lumină puțin măgulitoare. Ca specimen reproducem aici — drept simptom al schimbării ce se petrece în sentimentele Polonezilor pentru Unguri, — începutul acestui articol:

Așa dar nu murise și toate gesturile din ajun, toate lamentațiile, toate discursurile, tot efectul ce-l făcuse asupra celor ce veniseră ca să-l vadă murind, erau inutile. Cum era să mai dea el acum față cu toți? Un început de foame îl chinui, dar nu îndrăzni să vorbiască.

Și alb, așa cum sta între perne, simți o revoltă surdă contra doctorului. Ca un alt Lazăr, eșit din mormânt, căuta acum cuvinte în mîntea lui spre a le arunca în fața celui ce-l scăpase. Ca un alt Lazăr se gândea că era mai bună odilina de veci și poate că avea dreptate.

Dar foamea până la sfîrșit îl birui și o ceașcă de bulion cald îl făcu să vadă lucrurile altfel.

Încet, încet, uită discursurile, lacrimile vârsate, despărțirea sfâșietoare de toți ai lui și întremându-se puțin, vroind să dea timp celor ce l-au văzut murind, să uite, luă trenul și plecă în străinătate, zicându-și că vremea nu-i pierdută și că altădată va ști să moară și mai bine.

Ungurii s'au obișnuit să s'apânească în mod absolut — spune Swiat Slowianski, în realitate însă dominațiunea ungurească e clădită pe nisip. Ținutul de dincolo de Leitha (w Transilvania) se zice că e locuit pe jumătate de Unguri, măcar că în realitate ei fac numai două cincimi din populațiune. Despre cultura ungurească se poate vorbi numai cu ironie. Budapesta are nu mai firme ungurești, cu toate că la adică e un oraș jidano-german. Palatul regal din Buda a fost clădit de un german; cel mai mare rege ungur, Matia, a fost român. Literatura ungurească, începând cu Petőfi însuși, se mândrește cu Slavi, ba până și bărbații lor politici: Kosuth, Justh, Rakovszky, sânt de origine slavi. Pătura țărănească nicăiri în Europa n'are o situație mai ticăloasă decât aici. Moralicește națiunea ungurească a decăzut la treapta cea mai inferioară. Imoralitatea din Budapesta a bătut chiar și recordul imoralității din Berlin Ungurii nu se sporesc, numărul lor crește numai cu reneșterii și cu jidanii imigrați. Ungurimea n'are o putere expansivă, ca de pildă Germanii. Bazele dominațiunii ungurești se razimă pe exploatarea favorabilă a situației internaționale și a împrejurărilor interne din Austria. Dualismul a fost creat de guvernele ungurești, dar au început să se convingă acum și Germanii că dualismul la rândul său e povara ungurească pentru Austria. Se pare că și dinastia a înțeles deja acest lucru. Dar nici Ungurii nu vor dualismul. Și fiind că nu se mai poate mînține, deoarece nu l dorește nimenea, trebuie căutată o altă formațiune. Chestiunea e că oare dinastia lăsa-se-va presionată de Prusiaci și de Jidani, păstrând dualismul și dacă nu, pune-se-va oare pe bazele monarhiei federative...

Se arată apoi în articol prigonitorile îndurate de națiunile nemaghiare și prietenia dintre Slovaci și Români. Firește că organul panmaghiarismului se silește să prezinte acest articol ca fiind un glas solitar și atrează un apel înduioșător la teneștii din trecut, deoarece »Polonezii sânt cei mai firești aliați ai Ungurilor contra panslavismului și pangermanismului«.

Noi vedem însă în articolul din chestiune o nouă dovadă a procesului de izolare ce aruncă valuri tot mai largi în jurul neamului unguresc și care va sfârși prin a-i îndușmăni cu toate popoarele civilizate, decumva nu vor preveni la timp aceasta fatală primejdie pentru existența lui, contenind cu sistemul opresionist și feudal și revenind la convingeri și sentimente mai moderne.

Deschiderea saborului Croației. Saborul croat, care fusese ajurnat printr'un autograf regal, chiar în cea dintâi ședință a sa de după a-legeri, și-a început ieri din nou activitatea. Ședința de ieri a fost foarte agitată și judecând după scenele violente ce au avut loc, activitatea saborului făgăduiește noi complicații. Violentele s'au iscat între partidul țărănist și între coaliția sârbo-croată pe tema atingerii ce s'a adus dreptului limbii croate din partea președintelui camerei ungare Berzeviczy. Șeful partidului țărănist Radici a invinuit adecă pe delegații coaliționiști ai saborului că nu au apărat cu destulă energie dreptul constituțional al limbii croate. La propunerea a 20 de deputați saborul a hotărît să nu-și întreprindă activitatea și să continue a ținea zilnic ședințe.

Coaliția sârbo-croată va ține azi o conferență, ca să-și precizeze punctul său de vedere față cu propozițiile banului, în chestiunea formării unei majorități guvernamentale în sabor.

Camera magnaților. Reforma codului civil a fost ieri adoptată și în Camera magnaților, tot asemenea și proiectul de indemnizare. O discu-

Cei cari doresc: **mobile** bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile **Szekely și Rét** din Marosvásárhely, (Plata Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedim franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

te mai aprinsă s'a încis la paragraful despre religione, care a fost combătut, bine înțeles, de episcopi și de partizanii partidului clerical. A răsunat și un glas cuminte, acela al d-lui *Iosif Oal*, care a arătat că neamurile nemaghiare nu vor beneficia de procedura orală, deoarece judecătorii nu cunosc decât limba ungurească și sânt avizați la interpreți, ceea ce e cel mai mare dezavantaj din punctul de vedere al partidelor și zădărnicește însuș avantajul procedurii nemijlocite. A cerut ministrului ca pentru ținuturile naționaliste să numească judecători cari să cunoască limba vorbită în partea locului. Dar și până să fie cu puțință suprimarea interpretelor cere ca cheltuielile de interpretare să cadă în sarcina tezaurului public.

Răspunzând magnatului român, ministrul de justiție, *Székely*, a declarat că a intrat deja la tratative cu ministrul de finanțe și că nu e exclus ca tezaurul public să ia asupra și sarcina cheltuielilor ca interpreți.

Disolvarea congregației din Deva.
Ni-se telefonează: Prefectul comitatului Hunedoara a disolvat congregația convocată pe azi, îndată la începutul ședinței, pe motiv că ajutorul de prefect a chemat la ședință și pe membrii aleși cu prilejul alegerilor congregaționale recente. Impotriva disolvării au protestat membrii unguri *Ajtay* și *Barcsay*, deputat în cameră, iar în numele membrilor români *D. A. Vlad*, care a declarat că fiind vorba de autonomia comitatului se solidarizează în acest punct cu oratorii unguri.

Dăm cu rezervă informația aceasta telefonică, de oarece din cauza unei deranjări, necunoscută, cuvintele corespondentului nostru.

Camera. În ședința de azi s'a continuat discuția la proiectul despre convenția comercială cu Serbia. Au vorbit în prevalență oratorii kossuthiști, între ei și fostul secretar de stat *Mezőssy Béla*. Se prevede că discuția se va întinde până în sărbătorile catolice și astfel probabil ca proiectul despre acordarea unui provizoriu băncii austro-ungare să nici nu mai poată fi pus în discuție. Pe culoare spiritele au fost animate de senzația venirii moștenitorului la Budapesta cu prilejul delegațiilor.

Jertfe pe altarul culturii.

O plăcută surprindere va fi fost pentru toți cititorii atenți și înțelegători »*multumita publică*«, pe care senatul bisericesc-scolar al parohiei Fodora-Română o adresează în nrul 256 al *Tribunii* d-lui deputat *Dr. Alexandru Vaida* pentru generoasa i hotărâre de a edifica pe spesele proprii o nouă școală confesională în acel sat, punând o poporului la dispoziție, până când va avea dreptul a propune și a învăța în ea limba noastră românească...

Prin această faptă nobilă deputatul *Vaida* dovedește, că știe să apere interesele culturale ale poporului nostru și să le promoveze nu numai cu cuvântul, cheltuiind din prisosul energiei sale sufleteste, ci și prin însemnate jertfe materiale, aduse ca prinos pe altarul culturii.

În timpurile acestea de încercare cruntă, prin cari se strecoară cu atâtă greutate poporul nostru obidit, ni-a sosit ca o rază de mângâiere cercăscă dărnicia fără margini și fără precedent a mecenatului *Vasile*

Stroescu, care și-a revărsat cu îmbelșugare darurile și binefacerile sale peste toate așezămintele noastre de cultură, începând dela fondurile culturale ale mitropoliilor române, dela școala înaltă de fete din Arad și până la bisericile și școalele din sătulețele cele mai dosite, până la modestul fond de excursiuni al școlărilor din cutare sat dela poalele Carpaților.

Firește că, trebuințele unui popor, care se află abia la începutul organizării și vieții sale culturale, sânt atât de numeroase, încât dărnicia excepțională a câtorva mecenafi, ori cât de generoși, nu va fi în stare a face față tuturor și pretutindeni.

De-aceea este absolută necesitate, ca sentimentul jertfirii pentru scopuri culturale să se sâdească și să se cultive în toți fiii poporului nostru, începând dela cei mai bogați și până la cei mai smeriți muncitori. Căci nimeni dintre cei dăruți de Dumnezeu cu brațe sănătoase și cu judecată înțeleghătoare nu e atât de sărac, ca să nu poată aduce jertfă pe altarul culturii măcar un singur »obol al văduvei« din *Evangelie*.

Din contră experiențele ne arată un fapt destul de ciudat: în sate românești, unde e poporul foarte sărac și lipsit de mijloace materiale, se fac relativ mai mari încordări, se aduc mai multe jertfe pentru susținerea și apărarea instituțiilor culturale, pe când unde țărani sunt mai înstăriți, unde poporul e în o situație materială bună, se înduplecă mai anevoe la contribuțiuni pentru biserică sau școala sa.

Ici colo se găesc și printre țărani bogăteni unii, cari jertfesc sume frumoșele alte scopuri obștești. Dar...
ca să fie în apropierea lor vre-un *intrigant*, vre-un *duh al pierzării*, care să le mena jeze ambițiile lor până la absurditate, atunci ei sunt în stare să *sdruncine întreg echilibrul moral și toată siguranța dezvoltării unui sat*, pe care în momentul, când au voit să-l norocească cu dărnicia lor atunci îl și *imping spre prăpastie prin nechibzuință și ambițiuni personale exagerate*. Această afirmațiune s'ar putea ilustra cu câte-va cazuri concrete nespuse de dureroase, când astfel de donatori orbiți de patimi au făcut instituțiilor noastre un rău neasămănat mai mare decât întreg binele, ce ar fi putut să rezulte din donațiunea lor, dacă ei ar fi știut să se ridice la superioritatea morală obligatorie unor mecenafi, chiar și când aceștia se recrutează din rândurile țărânimii.

Față de asemenea binefăcători orgolioși, cari pot să devină un balast sau o sabie a lui *Damocle* asupra instituției ajutate de dânsii, negreșit că e de preferit obolul văduvei, jertfa săracului, adunată dela mulțimea cea mare, dela întreg poporul, care, fiind numeros, poate și din puținul său să adune sume însemnate.

S'au dat în unele părți frumoșe dovezi despre aceasta, chiar în timpul mai recent, de când se poartă lupta înțetită pentru salvarea caracterului românesc și creștinesc al școalelor noastre. În soluția acestei vitale probleme s'a făcut însă greșala de a nu se generaliza în de ajuns acțiunea pornită. Astfel d. e. la crearea fondurilor culturale ale diecezelor și arhidiecezelor noastre nu s'a e-ploatat în de-ajuns terenul. S'a lăsat toată sarcina sporirii acestor fonduri în grija intelectualelor noștri cari de obicei sânt foarte lipsiți de mijloace și numai ei știu, cu câtă

greutate își duc traiul chinuit de pe o zi pe alta. Dacă s'ar fi impus o contribuție progresivă, ca toți credincioșii bisericii, — indiferent, dacă sânt domni ori țărani — să jertfească fiecare în măsura puterilor sale, un anume procent după darea, ce o plătește la stat, ar avea astăzi aceste fonduri surse sigure. Așa însă plătește cine vrea și cine poate, de obicei aceia, cari poartă, în măsură mai mare și într'o totală dispoziție cu mijloacele lor materiale, aproape toate greutatețile și sarcinile vieții noastre românești. Dar mulți dintre cei ce ar putea cu ușurință să jertfească sume însemnate, se dau înlături, închizându-se în mod cinic în găoacea egoismului și avariției lor.

Iată Sașii, cari au moștenit averi uriașe și posed azi, în proporție cu numărul restrins al școalelor lor, fonduri foarte mari, n'au pregetat a lua asupra lor sarcini grele, contribuțiuni urcate numai ca să și apere bisericile și școalele lor de pericolul, ce l implică darul daneic din visteria statului.

Un ziar săsesc din Sibiu a publicat acum de curind, că pentru scopuri bisericești școlare Sașii din Orăștie și-au impus o contribuție de 10 proc., cei din Sighișoara de 30 $\frac{1}{4}$ proc., cei din Bistrița de 17 proc., cei din Brașov de 20 proc., cei din Reghin de 22 proc., cei din Mediaș de 40 proc., cei din Sibiu de 46 proc. Și cu legitimă satisfacție încheia ziarul din chestiune această serie cu frumosul sfat creștinesc: »Ajută-te însuși și Dumnezeu te va ajuta!«

La noi, nu sântem siguri, dacă se încasează pe de arândul în favorul școalelor noastre contribuția, învinițată de legea §-ul 36 al legii nr. 38 din 1868, în suma de 5 proce plăt-se această contribuție de 5 proc. pentru școala lor confesională, nu pot fi siliți să plătească dare și pentru altă școală, decât în cazul, când darea lor școlară ar fi mai mică decât 5 proc. după darile directe.

Iar § 20 al art. de lege XXVI din 1907 preconizează, această contribuție de 5%, unde nu se încasează pentru școala confesională sau comunală, se poate încasa pentru școala de stat.

Guvernul nu va lipsi a executa această lege în favorul școalelor sale.

De aceea ar fi de dorit, ca toți conducătorii școalelor noastre să îngrijască de cu bună vreme a se folosi de toate mijloacele, ce le încuviințează legea pentru sporirea averilor șolare, și a nu lăsa, ca contribuția poporului nostru să lungească în alte visterii, de unde se plătesc lefegii puși anume să întunece mintea și să strivească sufletul Românului...

Prin noi însine l să ne fie lozinca! Să ne mutăm gândul dela problematicile ajutoare din mila guvernului, căci

»Mila străinului
E ca umbra spinului
Când vrei să te răcorești
Mai tare te doarești!«

Să ne învățăm poporul a-și prețui ce el al său și jertfi pentru apărarea comorilor sale sufleteste, să i dăm, în toate necazurile și lipsurile lui sfatul creștinesc: *Ajută-te însuși și Dumnezeu te va ajuta!*

După conferință.

— Fapte și documente. —

În Budapesta, 49 de fruntași au stat adunați două zile ca să judece »Tribuna«. Toți acuzatori și nici un apărător, deși dintre cei 49 de fruntași 41 de inși au fost advocați. Și după ce în ziua dintâi au răsunat acuzațiile, a doua zi acuzatorii de ieri s'au constituit ei înșiși în judecători și au rostit o sentință de condamnare: »Tribuna« nu servește interesele partidului, fiindcă a încălcat disciplina de partid.

Nu știm ce se va fi petrecut în sinul conferinței; nu știm ce învinuiri ni se vor fi adus, pentru a determina membrii conferinței să adere la hotărîrea publicată în numărul nostru de ieri. Știm însă că avem să luptăm împotriva unui întins paianjenis de intrigi meschine. Nimic nu ne va putea însă împiedeca să urmăm a fi o gazetă cu adevărat românească, intransigentă și radicală, — stînd ne-lintit pe baza programului național. La același timp, însă, nu vom înceta a face critica activității noastre, stăruind — în interesul cauzei naționale — pentru angajarea în luptă a tuturor forțelor de muncă. Considerații de ordin personal nu ne vor putea îndupleca să fim, ca și în trecut, organul ideilor noi și sănătoase.

Sântem și vom fi în todeauna aripa stîngă a partidului național român, în todeauna mai departe de dușmanii comuni cum sînt cei cari ne aduc azi învinuiri ridicole.

Știm însă cum s'a lucrat în provincie împotriva noastră. Țara întreagă a fost inundată cu scrisori în cari sântem bănuți cu »radare«. Chiar și prietenii noștri din străinătate au fost asaltați, din multe părți, cu sfaturi »binevoitoare«. Toate bănuțele și calomniile pe cari nimeni n'a îndrăznit să le exprime în public, dându-ne prilej să le risipim, au fost plasate în aceste scrisori.

Semnalăm un singur caz tipic, pentru a arăta cu ce arme luptă unii oameni împotriva z'arului nostru.

Cîteva săptămîni înainte de alegerile congregaționale din comitatul Aradului, s'a convocat la Arad, o conferință a fruntașilor din comitat pentru organizarea campaniei electorale. Redacția noastră a fost rugată, prin telefon, într'o Jol seara să publice un aviz în care să anunțe conferința aceasta pe a treia zi, Duminică seara. Vineri dimineața a apărut avizul în care conferința e convocată pe Duminică seara. Nimeni în aceste două zile, Vineri și Sîmbătă, nu ni-a comunicat că am publicat odată greșită: conferința avea să se țină Sîmbătă seara și nu Duminică.

Abia Sîmbătă seara s'a constatat această greșală. Au avut deci loc două conferințe, și Sîmbătă și Duminică, la cari au asistat însă abia câțiva inși, fiindcă și invitațiile prin scrisoare au fost expediate abia cu două zile înainte de termenul conferinței. Avizul acesta s'a publicat la 4 Noamvre n., iar alegerile au avut loc la 22 Noamvre. S'ar fi putut deci convoca o nouă conferință la vreme. Nu s'a făcut însă și s'a trecut la ordinea zilei.

Acum, după aproape două luni, prietenii din provincie ne scriu că asumiți oameni arădani au lăsat vorba că redacția intenționează a publica o dată greșită, pentru a zădărnici conferința.

O calomnie mai infamă nici nu se poate închipui.

Într'o corespondență din provincie, vorbindu-se despre alegerile congregaționale, se aduc plîngeri împotriva »conducerii din centru« (Arad). La faimoasa constituire dela »Vas«, un domn ne a adus învinuirea că noi am intercalat în manuscris plîngerea împotriva »conducerii din centru«, pentru că el a citit înainte manuscrisul și în el nu se cuprîndeau aceste cuvinte. Aceste învinuiri le a lăsat cu »cuvîntul de onoare«. Am trișat după manuscris și consfătuirea a putut să constate că domnul în chestie n'a spus adevărul.

Potopul de bănuțeli și învinuiri ridicole s'au lăsat pe ascuns, în mod perfid. Nimeni nu îndrăznește să le exprime în public, căci știe că sînt numai vorbe băbești fără temelie.

L-au găsit numai pe Aurel C. Popovici, care trăiește departe de noi, — să ridice împotriva noastră auză stupidă, îmbrăcată într'un lovălmășag de vorbe umflate, că ziarul nostru are legături cu Ieszenszky și prepară terenul lui Mangra!

Calomniatorii perfizi cari n'au nici măcar scuza de a fi de bună credință.

O desmintire.

Dr. Ioan Moța, redactorul ziarului »Libertate« din Orăștie ne adresează următoarea scrisoare:

Domnule redactor,

În »Tribuna« de azi văd o notiță că printre cei ce au aderat în scris la hotărîrile ce se vor aduce de constituirea fruntașilor în Pesta, aș fi și eu. Cred că e greșală de tipar, o fi altcineva, ce vă rog să rectificați...

Orăștie, 20 XII. 1910.

Ioan Moța,
preot.

În glas din România.

În »Adevărul« din București un articol despre frământările noastre de-acasă și campania de intrigi pornită împotriva ziarului nostru și într'o anumită presă din România.

Iată ce spune domnul Ioan Russu-Abreu-deanu:

Cam de astă primăvară încosce, s'a început o mișcare de bolcotare în contra ziarului »Lupta« din Bpesta, în contra căruia comitetul național și tinerimea a ridicat protest pentru infrațiune. Acest ziar însă peste puțin, va fi readus iarăși în proprietatea oficială a comitetului național și agitația împotriva lui va înceta în mod firesc.

Cît pentru vestea pusă în circulație cu tendință despre o desavuare a »Tribunei« din Arad, chestiunea este mult mai simplă. »Tribuna« a fost și rămîne organul românesc cel mai intransigent de peste munți.

În timpul din urmă »Tribuna« a respins cu cea mai hotărîtă înverșunare lăturănicele încercări de împăcare cu Ungurii ale vicarului Mangra și I. Slavici. Ea este cea mai citită și mai bine scrisă foale de peste munți, căci are grupată în jurul ei toată tinerimea intelectuală, în frunte cu poetul Goga și amicii săi.

Cum însă »Tribuna«, care stînd pe baza programului național, nu este un organ oficial al partidului ci își rezervă mai ales rolul de control și tonul radical în afacerile interne, este natural ca ea să întîmpine dușmanii și unorii să fie chiar obiectul unor manifestări de ostilitate parțiale din partea unora și altora în polemicile sale.

Pe cît de firești sînt însă animozitățile, când e vorba de critici reciproce, pe atît de nefiresc este să ne amestecăm noi în chestiunile de intimitate ale fraților noștri. »Tribuna« cu trecutul ei, cu un proprietar ca dr. Nicolae Oncu, mem-

bru în comitetul național și fost deputat, această puternică și curată figură în politica Românilor din Ungaria, cu un colaborator de frunte ca Goga, nu poate să fie și mai departe decât fala presei române de peste munți, ori cîtă libertate și-ar păstra în modul de-a judeca neajunsurile de-acasă.

Acest ziar este în bune mâni și nimeni n'are încă dreptul să-i tragă la îndoială pornirile. Hărțuirile trec, palimile se potolesc și viitorul ne va dovedi dacă »Tribuna« cerînd mai multă energie și primenire a forțelor de luptă, a avut dreptate sau nu.

Aceasta este starea de fapt, și nouă, ziarelor din România, nu ni-se cuvine să influențăm acest proces de curgere. Este o situație caracteristică și relatarea exactă a faptelor este singura noastră datorie ce ne revine deodată cu exprimarea dorinței noastre ca pacea și armonia să fie întornată cît mai curînd în rîndurile luptătorilor de peste munți, căci nu trebuie să scape un minut din vedere că singura lor țară rezidă în unirea completă și sinceră a tuturor forțelor naționale.

Măcelul dela Galați.

Până în momentul de față ne lipsesc amănunte precise despre măcelul dela Galați. Măne, probabil, vom putea publica un raport mai amănunțit despre această nouă brutalitate jandarmerească, care — cum sântem informați — va fi adusă în discuție și în camera deputaților, în formă de interpelație adresată guvernului de unul

Altminteri, cum era de prevăzut, organele oficiale au grăbit să prezinte cazul ca o nouă agresiune a »agitatorilor valahi«. Cică ar fi avut loc chiar și o anchetă care a constatat că »jandarmii au fost în legitimă apărare când au făcut uz de arme«.

Iată cum descrie raportul oficial cauzele acestui măcel:

»Românii din Galați au voit să l cîndeze ca primar pe Ion Marșieu, om cu trecere în comună, dar »agitator«. Chiar de aceia solgăbiraul Bisztray n'a voit să l cîndeze. Românii văzînd că omul lor nu este luat între candidați, au spart ușa primăriei, unde avea loc alegerea, și intrînd în sală au început să spargă scaune și mese.

Jandarmii, patru la număr, lovînd cu patul puștii au încercat să scoată mulțimea din curte. Românii însă au început să dea în ei cu pietre și băte. Au încercat chiar să le smulgă armele, rîndindu-i pe toți patru. Jandarmii, văzîndu-se atacați, au tras cîte 6 focuri în mulțime. Două inși, Nicolae Schiopu și Ion Bruda au rămas morți, alți 5, Nicolae Comșa, Ion Todor, Ion Blența, Ion Marcu și Păcală Isailă au fost răniți grav.

Ceilalți au fugit care încotro. Câțiva inși au grăbit în turnul bisericii trîgînd clopoțele într'o dungă și chemînd Românii din comunele vecine să răsbune moartea fraților lor. Solgăbiraul Bisztray (cel care a provocat nemulțămirea comunei N. Red.) și judecătorul de instrucție, venînd în comună, au făcut an hetă și au constatat că jandarmii au tras focuri numai apărîndu-se.

Atîta spune raportul oficial, pe care îl prevedeam... Dealtminteri morți întotdeauna

sânt ei de vină, mai ales când ceice i-au împuşcat sânt jandarmi.

Iată și numele jandarmilor eroi: Szakács Lajos, Gábor Simon, Székely Samu și Bartok Lázár.

Scrisori din Viena.

Maiestatea Sa în Rathaus. — Mare adunare creștin-socială. — O serată de popiel. — A șasa serată a Clubului român. — Acele lungi de pălării.

Viena, 20 Decembrie.

Societatea pentru apărarea copiilor a ținut Duminică în sala festivă și împodobită a Rathausului împărțirea darurilor de Crăciun, — o sărbătoare pentru 1600 de copii. Cu acest prilej s'a serbat și jubileul de zece ani a societății. La serbare a asistat și seniorul nostru Monarh. La scara prezidială a fost întâmpinat de președintele comunei, iar în sala de primire de patroana societății, principesa *Maria Iosefa*. După care a a fost condus Maiestatea Sa în sala festivă, unde erau adunați oștii și oaspeții. Aici a fost salutat din partea președintelui societății principele *Ferdinand Trauttmansdorff* și de primarul *Dr. Neumayer*.

În cursul împărțirii darurilor au fost prezentați Monarhului conducătorii și conducătoarele societății; iar după împărțire Monarhul a trecut prin spațiul fetițelor în hala cea mare, unde la băieți se servia oină. Petrecând cinci sferturi de oră între copii, Maj. Sa a părăsit societatea celor mici prin portalul principal mergând peste *Luegerplatz*, spre *Burg*.

Eri la orele 7 și jumătate au ținut creștin-socialii o mare adunare, convocată de șeful partidului principele *Alot Lichtenstein*, în sala mare a Rathausului.

Între ovari, principala *Lichtenstein*, adunatul șef al partidului, principala *Lichtenstein*, adunatul prin o scurtă vorbire, în care amintind de scumpul defunct *Dr. Lueger* relatează intrigile rafinate pornite pe toată linia de dușmani împotriva partidului și constată cu bucurie, că aceste încercări perfide nu au putut răi răndurile, cari vor lupta întotdeauna pentru onoarea împărăției și pentru drepturile poporului.

Moșumind îi răspunde primarul *Dr. Neumayer*. După el vorbește ministrul de comerț *Dr. Wetschirchner* despre «industrie și economie», *Dr. Gessmann* despre «situația parlamentară», iar președintele comunei *Dr. Pattal* despre «viitorul parlamentarismului în Austria» și deputatul *Hausser* despre «corș și țară».

Toate vorbirile au stârnit un viu entuziasm în mulțimea impunătoare, care din când în când făcea să răsună de aprobări și aclamațiile sale vii boțiturile gotice.

Una dintre bunele porniri ale coloniei române din Viena e și organizarea așa numitelor «serate de popiel», unde să adună tot la două săptămâni, Sâmbătă seara, o parte frumoasă a coloniei, domnișoare și numeroși tineri și alți oaspeți.

Lucrul principal este dansul — căci «jocul de popiel», se poate zice, e numai *titulus bibendi*. Se dansează și frumăsa noastră «Romană» între mulțimea vals-bostonului, ce ține lanț până târziu după miezul nopții.

Ultima serată însă s'a ridicat peste surorile ei de până acum prin concertul d'nei *Gramatovici* și al d-ilor *Crizan* și *Mărcuș*, cari ne-au desfatat cu câte va cântări frumoase. Acompaniamentul precis a fost susținut de d-șoara *Văileanu*.

Resfățați odată, așteptăm și în viitor asemenea surprize.

Duminică seara a ținut clubul român a șasa serată. Tinerimea era aproape completă.

Telefon nr. 467.

KARDOS GYULA

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

Temesvár Gyárvaros Háromkirály-ut 14. (Casa proprie.)

A vorbit dl. *Dr. Lazar Popoviciu*, despre «al-cool» arătând trecutul și efectele dăunătoare și remediile ce trebuie luate în cazurile diferite.

Conferențiarul, ascultat cu atențiune, a fost viu aplaudat.

Probabil pe urma unei interpelații desfășurate de curând în consiliul comunal, direcția poliției din Viena s'a simțit îndemnată să facă damele atente, că totuși nu sânt tocmai așa de inocente acele mari de pălării, precum susțin proprie-arele lor. De mult deja a dat loc la plângeri acest succes al modei, care a devenit primejdios acuma, când pălăriile s'au mai micit, dar acele au rămas ca niște lănci.

Comunicatul de altcum foarte prevenitor și delicat al poliției spune: «În timpul din urmă se înmulțesc plângerile, că folosirea acelor prea ungi și ascuțite, vîrite în pălării, periclitează siguranța trupească. E fapt că astfel de ace de pălării primejdioase pe stradă, în tramwaie și la orice aglomerație mai mare de oameni periclitează siguranța trupească. De aceea direcția poliției se simte îndemnată a ruga damele să renunțe la folosirea acelor de pălării prea lungi și să exprime așteptarea, că rugămîntele prezentă va fi îndeajuns și nu va necesita luarea de măsuri mai energice.

Correspondent.

Din România.

Dela Academia română. Din București ni se scrie Vineri, la orele 2 d. a. Academia română a ținut sedință publică. La ordinea zilei comunicarea dlui profesor *Dr. V. Babeș*: «Cercetări nouă asupra pelagrei».

Dsa atribuiește pelagra la noi relele stări economice. După ultimele date avem 80.000 pelagrosi. Numărul nu e exagerat; e de notat că nu toți sânt în stare gravă.

Di profesor arată cât de greși sânt acei cari afirmă că pelagra n'are relație cu porumbul stîrcat. Alți afirmă că această boală se datorăște insectelor; ca să putem pune în legătură pelagra cu diferitele insecte cari se găsesc în regiunile pelagrose trebuie să arătăm în preambul legătura între porumb și aceste insecte.

Dsa vorbește de o mazăre «*Similia rectas*» despre care se spune că e în legătură cu pelagra. Dl. *Dr. Babeș* nu crede într'o asemenea legătură într'u cât numita se întâlnește foarte rar în ținuturile pelagrose.

Describe apoi o altă muscă anume «*Similia columbae*» despre care se spune că produce ravagi printre animale. Animalul înțepat de o astfel de muscă moare în jumătate de oră. Dl. *Babș* a executat această muscă și a găsit într'însa un fel de protozoare: «*tripanozomă*». Nu crede că aceste protozoare produc moartea, dar fiindcă animalul moare la jumătate de oră, timp în care tripanozomele n'ar putea să și d-săvârșească opera distructivă. Dl. profesor *Babș* adrogă că studiază chestiunea dacă nu cumva aceste tripanozome produc mai târziu maladii la animalele înțepate de «*similia columbae*».

Distinsul academician afirmă că în urma reacțiilor făcute s'a dovedit că extrasele din porumburi stîrcate și paraziții porumburilor nu au nimic de a face cu sângele pelagrosilor.

Unli au susținut, a spus d'sa, că porumbul stîrcat produce în corp o substanță care devine toxică numai în contact cu razele soarelui. Dl. *Babeș* combate această afirmare dând numeroase exemple de pelagrosi la cari boala a început iarna, când dânsii nu erau expuși soarelui, întrucât e știut că larna țărăniilor stău mai mult în casă.

Din cercetările savantului profesor rezultă că toate afirmațiile făcute asupra etiologiei pelagrei nu sânt exacte. Crede că reformele sanitare și

economice vor avea mare rol în combaterea pelagrei.

Înainte de a încheia dl. *Dr. Babeș* caută să arate cât de greși sânt acei cari cred că pelagra nu e întâlnită decât foarte rar la copii. Din contră, spune d'sa pelagra la început vine tocmai la copii.

Dl. *Dr. Babeș* a arătat apoi numeroase plânse și fotografii din care se poate vedea evoluția și ravagiile pelagrei.

Din străinătate.

Alegerile din Anglia. Alegerile parlamentare s'au fârsit fără a reduce majoritatea de până acum a guvernului. Dimpotrivă, partidele aliate cu guvernul au câștigat 6 mandate. Apelul la țară s'a rezolvit, așadar, în favorul partidului liberal și al reformelor plănuite de el.

Situația partidelor e următoarea: au fost aleși:

- 271 liberali,
- 272 conservatori,
- 43 socialiști,
- 74 naționaliști și
- 10 Irlandezi independiști.

Guvernul dispune de o majoritate de voturi.

Londra, 21 Decembrie. Ministrul președinte *Asquith*, urmând unei invitări telefonice a Regelui, a fost primit azi în audiență. Se afirmă că Regele, mulțumit cu rezultatul alegerilor, a aprobat proiectele guvernului și a promis numirea numărului necesar, de peri, pentru a se putea nota *vetto bill-ul* și în Camera Lorzilor.

Rege, va avea loc la 6 Februarie.

Chestiunea împrumutului ungar în camera franceză. Precum se știe guvernul ungar a încercat a tăvără să contracteze ultimul împrumut de K. 560 milioane în Franța. În urma refuzului cerurilor financiare de acolo și a guvernului francez împrumutul a fost contractat apoi la un consorțiu de bănci germane, austriace și ungare în frunte cu casa *Rothschild*.

Precum reese acum din un raport prezentat în camera franceză asupra bugetului ministerului de externe, guvernul francez a pus următoarele condiții pentru admiterea împrumutului ungar la cota piețelor franceze:

1. Să se țină seamă de pretenziunile ridicate în Viena de proprietarii căii ferate de Sud, în marea lor majoritate Francezi și cari pretindeau că guvernul ungar și austriac să caute mijloace pentru sanarea situației financiare a căii ferate de Sud și

2. Să se ofere anumite garanții, că împrumutul va fi întrebuințat pentru scopuri pașnice. Alară de aceasta guvernul francez, și a rezervat dreptul a decide dacă situația pieței de bani franceze și condițiile politice generale permit sau nu plasarea împrumutului în Franța.

Guvernul ungar influențat și de casa *Rothschild*, care a fost interesată la această operațiune financiară, în urma informațiilor primite, a renunțat a plasa împrumutul în Franța și l-a contractat în ea consorțiu amintit mai sus, sub

Mare magazin de trăsuri noi și folosite. —

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de brânșă aceasta, cu prețurile cele mai moderate. Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpăta omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe «landaner» cu preț. moderate.

succes departe de lume, între cei patru pereți umezi ai temniței și nimic nu va fi care să aducă vestea serbătorii unei lumi ce o urăse atât de mult. Și totuși o rază pierdută din soare va luneca încet printre gratiile ferestrii și va inaugura cu lumina ei potolită capul haiducului cu mâna încruntată de sânge, dar cu sufletul nepângărit.

— **Catastrofele cutremurelor de pământ.** Abia ieri publicasem știrea despre cufundarea în sule de pe la ul Hoblanko și azi din nou vine știrea unei nenorociri asemănătoare dar în proporții cu mult mai mare. După cât se anunță din Libertad, pe urma celui din urmă cutremur de pământ mai multe insule din preajma litoralului de răsărit a San Salvadorului s'au cufundat în ocean împreună cu locuitorii lor. Numărul victimelor atinge cifra de cinci sute de morți.

— **Ravagiile ploilor.** Ploile dese din ultimul timp au cauzat nenorociri și pagube enorme în sudul Franței și Italiei, dar mai ales în stațiunea balneară Riviera. Paguba cauzată prin ruperea drumurilor, a podurilor și nimicirea florărilor se urcă la mai multe milioane, pe lângă aceasta câțiva oameni încă și au pierdut viața. Liniu ferată între San Remo și Porta Maurizio a fost ruptă pe mai multe locuri. În San Remo nu mai circula poșta de patruzecișopt de ore și a trebuit restabilită comunicația prin torpiloare oferite de Italia. Firmecătoarea Riviera e distrusă în mod îngrozitor și țărnișii se surpă la fiecare ceas. Paguba cauzată în grădini de flori din Porta Maurizio se urcă singură la un milion de lire. Localitatea San Remo e izolată de satele din împrejurime și orice comunicație e distrusă de furia torențului de apă. Aceleași știri sosesc și din Bordighera și Ventimiglia. Liniu ferată dintre Onna și Asti a fost măcinată de apele răsvrâte care au înecat în valuri și urașul pod de piatră din Polervera.

— **Brutalitățile poliției rusești.** Zilele acestea studenții de la facultățile din Petersburg au ținut o întrunire în localul universității pentru a discuta ținuta ce trebuie să observe față de manifestările contra pedepsei corporale. Abia au intrat însă în discuție când s'a deschis o ușă lătratică a salei și comisarul de poliție însoțit de două sute de agenți a năvălit înăuntru. Înre studenți s'a produs o învâlnășă grozavă. Unele de spaimă și au pierdut cunoștința. La țipetele lor a venit rectorul și a înduplecat poliția să părăsească localul universității. Drept recunoștință student le au început să lăclame, dar poliția a năvălit iarăși asupra lor și a golit cu forța sala de ședințe. Aceleași știri despre brutalitățile sbirilor stăpânirii sosesc și din Moscova. De săptămâni de zile prin toate orașele cu școli superioare s'a pornit o goană nesădăjduită contra studenților. Poliția pică în fiecare clipă peste ei și pentru lucruri de nimic le face perchiții domiciliare. La universitatea din Moscova și Petersburg au arestat până acum cizeci de studenți și studente.

— **Distincția unor ziariști.** Primim știrea că cel mai apropiat număr al Monitorului Oficial va publica un decret al Majestății Sale prin care a conferit titlul de consilier de curte la trei ziariști din Budapesta. Între aceștia e și L. Brody, șefredactorul ziarului „Pester Journal”, Dr. S. Rado, directorul Biroului de informații și Dr. Sigmund Hiller, redactorul responsabil al ziarului „Pester Lloyd”.

— **Din lumea aviației.** Din Londra vine știrea că aviatorul S. White a sburat cu aparatul său un drum de 280 kilometri creind un nou record pentru zborul fără întrerupere la distanță. Cu prilejul zborului aviatorul a încercat un nou aparat *Phermos*, care conținea ingredientele chimice ale cărni și substanțele hrănitoare ale acestora, astfel că fără să lase cârma din mână cu ajutorul unui tub a putut să se hrănească pe când sbura.

— **Tertipurul unui glumeț.** Ziarele din Paris aduc știrea unei întâmplări hazii, dar care putea avea un sfârșit foarte nepălat pentru înscenatorii ei: Săptămâna trecută «Un om bogat și plin de viață» cerea în mica publicitate a ziarului, ca o femeie care ar dori să fie nevasta lui să se prezinte Duminecă următoare la cafeneaua bursel iar, ca semn distinctiv să poarte o roză albă. În aceeași vreme o «femeie de o frumusețe rară» atrage

atenția bărbaților asupra faptului că ar vrea să se mărite cu un domn, sărac ori bogat indiferent, și cei cari aspiră la căsătoria aceasta să se prezinte Duminecă la cafeneaua Bursel de pe bulevardul Hauszman purtând ca semn distinctiv o roză albă. Bineînțeles lucrul a trecut tot pînă în mica publicitate.

Pentru Duminecă trecută însă un «brevetor cu principii republicane» a anunțat poliția cu ajutorul unei anonime că «regaliștii» plănuiesc o «adunare secretă în cafeneaua Bursel. La timpul fix s'au înfrunțat la cafenea vr'o cinczeci de femei cu roză albă și cel puțin de două ori pe atîta bărbați. Agenții secreții ai poliției încă și-au pus rețetele floarea ca să nu poată fi distinși. Dar de grabă au observat că nu e la mijloc decât tertipurul unui glumeț și au spălat pușina. Cel purtat cu vorba încă nu înțeles gluma și au șters o rețete. Câțiva mai rușinoși însă au făcut vrătare contra îndrăznețului care și-a permis astfel de gume în postul Crăciunului. Dar veselul ștergar nu era pe aoroape și cine știe unde petrecea pe socoteala celor la cari le trăsese clapa.

— **Testamentul unui ziarist.** Zilele acestea a murit la Londra ziaristul Silver, colaboratorul ziarului «Puns h». Viața întreagă cât l-a fost dată, a adunat o avere însemnată iar ieri l-au desfăcut testamentul în care aceasta e evaluată la douăzeci și patru de milioane. Această avere, după dorința scriitorului se va împărți pentru scopuri filantropice, rudelor și prietenilor săi, iar restul se va da membrilor din redacția ziarului Puns h.

— **Lozurile Loteriei Reuniunii Femeilor Române din Arad.** «Reuniunea Femeilor Române din Arad» aranjază pentru sporirea fondului de zidire a școlii de fete o *loterie de obiecte*, a cărei tragere va fi în primăvară!

Lozuri se află de vânzare și la Librăria «Tribunei» și la tipografia «Carmen» în Cluj. Prețul 1 cor. plus 10 fl. porto. Recomandat 35 fl.

— **Tratarea boalei de sânge în sanatoriu din Panciova.** Sintem informați, că în institutul Alexici din Panciova s'au tratat pînă azi cu preparatul «606» a profesorului Ehrlich 26 de bolnavi. Dintre cari la 22 de inși serul a fost introdus sub piele după sistemul profesorului Wechselmann din Berlin, iar la 4 inși s'a introdus intravenos (în vîă). Modul acesta din urmă de injecție e mai greu pentru medici, dar pentru bolnav e mai plăcut și mai cu efect. Nu are nici o durere așa, că bolnavul la 36 de ore după injecție e deplin capabil de lucru. Căldura numai chiar în două cazuri intravenoase a atins 40°, în toate celelalte cazuri maximum căldurii a fost de 38°, ceea ce se poate atribui aseptisului perfect.

Aprinderi reactive locale — din aceeași cauză — nu s'au ivit niciodată. Drul Alexici e de ferma convingere, că și tratarea noului metod de vindecare numai în cazul acela poate vindeca boala de sânge, dacă — unde e necesar — după cerința lui Ehrlich injecția intravenoasă se repetă la timp. Ce privește serul Drului Quéry, acesta pînă azi s'a aplicat numai în patru cazuri și încă cu succes deplin. Durere, serul e foarte scump, încît numai bolnavii cu stare se pot folosi de el. Și în sfîrșit se observă, că reacția boalei de sânge în toate cazurile se face înainte — și anumit timp după injecție, ceea ce e important la controlarea serului și a rezultatului obținut.

— **Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți,** ca cumpărările de Crăciun să le efeptuiască la Kovács Béla magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1. În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articli pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincia trimete mostre din orice articli în bransa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de a cumpăra.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Elz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. z.

BIBLIOGRAFII.

Dări de seamă.

I. Agârbiceanu, *In întunec.* Nuvele. (Editura „Minervei”), București, 1910. 1 vol 314 pg. Iată-ne iarăși în lumea romantică a d-lui Agârbiceanu. În fața noastră se ridică iarăși pădurile de brazi dela poalele munților, cu codrul lor ceșos, cu aerul lor de misteruri, cu credințele primitive ale unui popor bun și nenorocit. Idile, frumoase fără seamăn, cu toată naivitatea proprie unor suflete curate; conflicte tragice, luate din viața unui colț de țară; figuri poetizate sau tipuri aspre și brutale; dar mai ales chinuții și umiliții din pătura cea mai bătută de soartă, — iată subiectele noului volum al d-lui Agârbiceanu. Și toate fapăturile aceste minunate ale d-sale sînt așa de adânc observate, așa de complet zugrăvite, cu toată împrejmuirea lor, încât te silesc să le urmărești cu încordare, legănat pururea de bogăția unei limbi mlădioase și surprins mereu de farmecul originalității în amănunte.

Nuvele nu sînt ele toate bucățile d-lui Agârbiceanu. Nuvela presupune o formă ceva mai încheagată și un fond sufletesc ceva mai rafinat, precum și o ordine mai strînsă în succesiunea fenomenelor psihologice. Autorul nostru însă operează încă cu întâmplări și soluțiunile d-sale sînt provocate adeseori de credințe deșarte, fără o motivare reală. Din cauza aceasta apoi subiectele nuvelistice se desfășoară mai mult în forma unor povestiri vioaie dela țară, fără o justă proporție în conducerea firului povestirii, ici cu îngrămădiri de imagini și de descrițiuni, fascinante, ce e drept, și colo cu lacune în cursul acțiunii.

Printre aceste povestiri socotim mai ales cele trei dela începutul volumului „Comoara”, „Valea dracului” și „O poveste din sat”. Tustrele au același fond, aceeași scenerie fantastică a codrului, care te doboară prin măreția lui. Dacă dl Agârbiceanu nu ni-ar fi destăinuit altceva decât șoaptele de un mister așa de sugestiv ale codrului; dacă n'ar fi creat altceva decât această serie de tablouri și de instantanee din mijlocul unei naturi sălbatice, în care se petrec atâtea idile și atâtea tragedii, d-sa ar fi scris de-ajuns ca să-și afirme talentul. Cât pentru întâmplările săvârșite în acest cadru însă ele toate par a avea un caracter cam aventuros. Atât dragostea boarului din pădurea Negrileșii cu Marina lui Cojoc, cât și episodul amoros dintre pădurarul Suciuc a Rarului și frumoasa baroneasă ungu-roaică, sînt prea căutate, prea idealizate. Numai „Valea dracului” se încheagă mai complet, mai firesc ca celelalte, cu scenele ei de gelozie dintre un boar și un pădurar, cu atmosfera sombră în urmărirea comoarei (un element de povestire, asupra căruia Agârbiceanu insistă mereu!) și mai ales cu neîntreținutul incident de duioșie, provocat prin credința unui căne. Și mai au aceste povestiri nuvelistice însușirea, că virtutea în ele e pururea răsplătită și nedreptatea răzbunată, — o însușire proprie de altfel întregii literaturi romantice.

Dar dacă în țesătura unei povestiri se mai gădesc uneori goluri și salturi, nu se poate zice același lucru despre figurile autorului. Am putea afirma, că țaria acestui volum este a se căuta mai cu seamă în seria așa de variată de tipuri din satele românești, atât de bătute de felurite neajunsuri. Iată chiar în bucata următoare intitulată „Vedenia”, după o pagină splendidă, în care zugrăvește casa veche și dărăpănată, ajunsă locuință a duhurilor rele și groaza satului, cu câtă măiestrie ne construiește un tip al precunoscutului evreu spoliator din satele Ardealului. E o adevărată lucrare psihologică această schiță, cu frământările unui suflet de egoist brutal și poate sta alături de „Făclia de Paști” a lui Caragiale. Urmează părintele Vartolomei Bogdan, preutul pascăilor, care nu o ia prea serios cu cunoștința, un tip de slujitor, la altarul D-nului, cum ni-i i-a mai înfățișat dl Agârbiceanu în volumele anterioare. Ne oprim apoi cu toată surprinderea noastră la o bucată de o rară desăvârșire în activitatea autorului, la „Copiul Chivei”. În felul cum este tratat acest subiect, în femeia aceea săracă și bețivă, care

e surprinsă noaptea în noroi și dă pe urmă naștere unui fiu idiot și surdomut, în descrierea înmormântării acestei nenorocite femei, găsim o prestație artistică de mână întâiu...

Dealtfel acum încep să se înșire la rând aproape exclusiv tipuri patologice. Dl Agârbiceanu începe să facă impresia că, înșirând aceste nenorocite alcătuirii omenești, a voit să ridice vâlul de pe un colț dureros al vieții pe care a cunoscut-o. Pururea milos judecător și părtinitor al binelui, d-sa par'că ar urmări tendința, de a denunța o stare de completă miserie și de raporturi maladive dela noi. Iată cum continuă.

„Nica“, tata morarului din sat, cea „cu ochii albaștri, ca o cicoare trasă de soare“, cea pe care a luat-o vârtejul apei „ca pe un braț de fân“ este un tip de cretină, tratată cu multă simpatie de autor. „Sânduța“ femeia bătrână, care suferă de „rozător la inimă“ și-și închiupie că-i urmărită de necuratul, care i-se arată în vis, ca un silder și ca un cocoș negru, este o victimă tipică a ignoranței țărânului nostru. „Teleguț“, „Fișpanul“ și mai ales „Prăginel“ sânt cersitori, înfășurați în zdrențe și chinuți de „vântul turbat“, care-și duce în groapă sau la ștreangul binevoitor: „Și cum mergea pe o ludiță dosită, Prăginel nu-și mai putea descleșta de cleiul drumului piciorul cel olog. S'a abătut, s'a aieptat, și în urmă căzu mototol în șanțul mărginaș, plin de apă. Se svârcoli să se ridice, dar nu mai putu. Apa murdară bolborosi de câteva ori, apoi se liniști. Prăginel cu capul sub apă, sta înțepenit, ca o uriașă pasăre de apă, ce pescuește“...

Icoanele aceste de desolare, de oameni bolnavi, cari n'au cu ce să se caute, de alcoolici lămpiți, cari sporesc tagma degenerațiilor și a oamenilor de prisos la țară, bătrâni răzimați în cărje și copleșiți de neputințe, diformi și anormali, toți și toate trec într'un lung și zdrențuit pelerinaj pe dinaintea cetăților, așa cum sânt de înfiorători, așa copiați după natură, „o îngrozitoare manifestare a unor sulete omenești, cari nu mai seamănă a sulete omenești“.

E o fază nouă aceasta, în care ne apare aici prozatorul nostru. E o artă realistă ce ne face acum și anume în culori intensive și stridente, voind par'că să înfierize acest contrast între om și natură și voind să facă apologia principiului de sănătate. „Să trăiască aceia, cari au ceva!“ Zice într'un loc unul din tipurile aceste chinuite. Iar autorul, privind la două ființe de acestea nevolnice, cari fac umbră pământului, le apostrofează cu mălinire: „Și nu știu cum, privind pe cei doi nevoiești capi de familie, îți vine să le prinzi capetele, să li le izbești laolaltă cu o putere de uriaș. Cine le-a dat lor dreptul să schimonosească astfel cumuna zidurilor de pe pământ?“... Sânt probleme sociale dureroase, pe cari le atinge în acest fel de subiecte adânc umane, cu cât mai artistic lucrute, cu atât mai sugestive.

Numai cătră sfârșitul volumului atmosfera se mai înviorează. Din mijlocul unei ierni nemiloase, care întinde o sărăcie cumplită peste satul întreg, ne pomenim la o nuntă țărănească și asistăm la fuga unei mirese, care preferă pe lăutarul cântăreț unui flăcău din sat. Deaci, trecând peste încă un tip aspru, intrăm în plină primăvară. Bucata de încheiere „Adieri“, care constituie unul din cele mai delicate procese psihologice, răsrânge într'un suflet de om mai bătrân adierile unei primăveri duiose și aducerile amintite. Este acesta un gest de meșter, cu care autorul ține să-și încheie volumul.

Acesta este cuprinsul noului volum al d-lui Agârbiceanu. El ne întărește încă odată în convingerile noastre de a socoti pe autor printre puținii noștri prozatori originali, ale căror subiecte, fie scoase din imaginație, fie rupte din realitatea vieții, sânt menite să rămână în ființă și să constituie un titlu de mândrie a literaturii noastre de astăzi. *Il. Chendi.*

(„Luceafărul“).

»Luceafărul« revistă literară și artistică, a apărut cu următorul sumar bogat și variat (numărul 24): Ecaterina Pitiș, Sonete

(poezii) Cat. Theodorian, Sfârșitul. Z. Bârsan, Spre culme! (poemă). Mihail Lungranu, Brocea (povestire). Maria Cunțan, Note de drum (poezii). Gavr. Todica, Colinde.

Dări de seamă: Il. Chendi, I. Agârbiceanu. În întunec.

Cronică: Copiii nimănu. O confirmare. Epigrame. Concursul »Societății pentru fond de teatru«. Notițe. — Poșta Redacției.

Ilustrațiuni: 8 reproduceri fotografice din Muzeul Simu din București.

Dictionarul numirilor de localități cu populațiunea română din Ungaria.

De Silvestru Moldovan și Nicolae Togan à 5 cor. plus 20 fil porto.

Mineele pe 12 luni legate la 1/2, piele aurite. Toate laolaltă costă 172 Coroane plus porto postal.

Biblioteca Lumina. No. 8-9 Ernest Renan. *Viața lui Isus*. Traducere. à 60 fil. plus 10 fil. porto.

Astăzi răsfoind *Calendarul Lumea Ilustrată* am constatat că este o lucrare de mare merit datorită modului cum e alcătuit și numeroasele lor ilustrațiuni admirabil reușite și cari trec de 400. Fară a avea intențiunea de a face o reclama editorului *Ig. Hertz* putem spune că acest calendar e o lucrare cum puțin sunt în întreaga lume. Prețul Lei 1.50.

La Librăria Tribunei se află de vânzare:

Cărți poștale ilustrate de Crăciun,

cu inscripțiune românească și anume:

N-șterea Domnului,
Ingeri cu paine de Crăciun.
Copiași cu bom de Crăciun.
Dama frumoasă de Crăciun.
Preșaguri de țară cu stea, etc. etc.
Bu aia costă 6, 8, 10, 12, 14 și 16 fileri.

Cărți poștale ilustrate pentru gratulări de anul nou:

Porceli europeni, cu potcavă etc.
Porceli grațioși à 6 fil.
Hornari grațioși à 6 fil.
Copii cu Purcel à 12 fil.
Copii grațioși à 14 fileri.
Ch puri hazui à 8-10 fil.
Dama frumoasă cu copil à 14-16 fil.
Copilași ca hornari à 16 fil. ș. a.

»Istoria Genevei« de Drabant. Prețul 45 fil + 10 fil. porto.

»Instincte sociale, patimi și conflicte, remedii morale« de Dr. N. C. Paulescu. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Din Biblioteca Steaua:

Nr 20. »*Vioța și fantele lui Antim Ivreanu*«. mitropolitul Ugro-Vlahiei, de N. Dobrescu, prof universitar Prețul 20 fil., plus 5 fil. porto.

Nr. 21. »*Cântece ostășești și vitejești*« de St. Tuțescu Răduț cu Codin și S. T. Krileanu, învățători. Prețul 20 fil. plus 5 fil. porto.

La Librăria Tribunei se află de vânzare următoarele *Calindare*:

Calendarul „Minervei“

Prețul e 1.40 Cor. plus porto 72 fil. Calindarele se pot trimite numai ca pachet, ca să nu fie confiscate la poștă.

Calendarul „Lumea Ilustrată“ à 1.50 (20 fileri porto).

Calendarul Național à 40 fil. (5 fil. porto).

Calendarul Poporului à 40 fil. (5 fil. porto).

Calendarul diecezan (Arad) cu șemalism 50 fil (10 fil. porto)

Calendarul diecezan (Arad) fără șemalism 30 fil (10 fil. porto.)

„Posnașul“ *Calindăr* umoristic ilustrat à 60 fil. (5 fil. porto).

Calendarul Săteanului à 30 fil. (5 fil. porto).

„Amicul Săteanului“ à 70 fil. (10 fil. porto).

Calendarul cu litere cyrilice à 50 fil. (5 fileri porto).

Calendare de părete (block) à 1 cor. + 20 fil. porto.

A apărut: În ediția »Carmen« (Petru Barilbu) *Calendarul dela Cluj* pe anul 1911 cu un interesant cuprins și ilustrațiuni (August Bunea, Princesa Elisabeta, Balul costumat din Arad etc.) Prețui 20 fileri.

I. Corbu, *Ad Astra!*

Astronomie populară în iceane.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

(200 coroane înrate din vânzarea acestor cărți sunt menite victimelor anului 1910.)

Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Redactor responsabil: Iuliu Gurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic. Nicula și coasa.

Caut

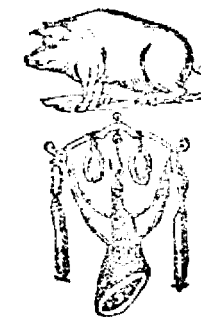
un candid. de avocat
cu praxă

pe lângă condițiuni cât se poate de favorabile.

Dr. Aurel Nyilvan, avocat
în Nagysomkút.

C. ROTH

fabrică de salamă și articlii de cârnărie
Sibiu-Nagyszeben, Reisporgasse 8.

Recomandă specialități de prima calitate de cârnați, slănină și articlii de cârnărie, precum carne fină (kaiserfleisch), cîrnaț, slănină cu stu, gardine afumate, șuncă, limbă; la sezonul de toamnă mățeși și sînge etc, specialități de mățeși și sîngerele, paștete de carne și caș de porc; slănină pentru muncitori în cantitate de peste 25 kgr., și untură curată de porc topită în vase, ș. a.

La comande mari prețuri reduse.

Expediare cu poșta sau cu trenul. - Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri și cu alte informațiuni la dorință servim gratis și franco. Toate comanda sunt a se adresa la firma de mai sus.

Credit pe ipotecă, pe cambiu

și pentru oficianți

mijlocește

Herzog Sándor

A R A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Caut un candidat de avocat și un scrietor

preferit cu praxă, — pe lângă condițiuni favorabile.

Dr. Enea Andrea, avocat
Nocrich (Ujegyház, Szeben m.)

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și ciornicar,
în Orăștie. Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Să fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede precis și ieftin. — Serviciu conștiințios. :—

Caut doi învățăcei

cari posed limba română și maghiară și posed barem una clasă gimnazială, pe lângă condițiuni de tot favorabile.

Traian Baicu,
comersant în Zalatna.

SCHAEFER RICHARD GÉZA

lăcătar tehnic,

pentru zidiri, instalare de apeduct și canalizare în **ARAD, strada Batthyányi Nr. 17.**

Pregătește cordoane pentru râuri, trepte și balcoane, vetre de fier din fier făurit.

Atelier de instalare:

Rățele de țevi pentru apeduct. Jațuri fă.ă miros. Pissoare, spălătoare, odăi de baie și aranjare de ori-ce sistem — pentru încălzire centrală.

NOUȚATE! Mode de cogulare de autogen sau automat cu ajutorul acetilenului sau oxigenului, prin ce obiectele stricate pregătite din fier făurit, oțel, fier vărsat și aramă în modul acesta se pot repara ușor, conform scopului.

Birou de informații!!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

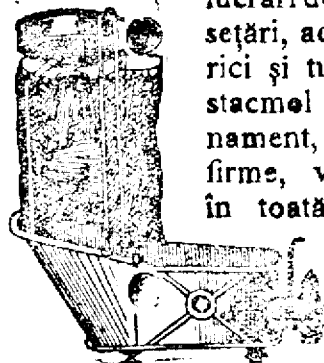
Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate. La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III. 19.

Saska Sándor tinichigiu
Braşov—Brassó, Vasut-u. 28.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări pentru zidiri, lucrări de tinichea, înfrumusețări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmel turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărimea, ș. a. Toate comanda se execută prompt și cu punctualitate.

CANARINI

■ Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă ziua și la lumină. Cântăreață tină 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Outoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soi. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine măimute și câini de soi se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comandelor la loc în viață se garantează. — Comanda se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Din gură 'n gură merge vestea bucuroasă de Crăciun că renumitul atelier fotografic **ERVIN KARGER, Lugos** **Strada - Bisericii**

deja numai pentru 8 cor. execută după oricare fotografie:

înmăririi de platină în mărime naturală (Passepartout) ca cadouri de Crăciun. —

Surprindeți-vă părinții! **Surprindeți-vă copiii!**

Măsura: 30×40 cm. numai Cor. 8.—, mărimea II-a 50—60 cm. numai

Cor. 15.—, mai mare decât mărimea naturală 64×100 cm. numai Cor. 20.—

Renumele firmei mele garantează lucrările artistice; numai lucrări de artă!!

Lucrări slabe sunt escluse! Expediare de 2 ori în 48 ore!

Serviciu prompt și conștiințios. Lucrările neconvenabile să mi-să retrimiță.

DISTINS CU MEDALIE DE AUR IN 1888 SI 1907.

Urmasul lui Schuller József — Ladányi József

armurar și depozitar de articole de vânatoare

Pécs, Király-u. 42. — Nagyvárad, Uri-u. 21.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și jur că am preluat magazinul de arme existent de 30 de ani și cu bun renume al lui Schuller József, pe care supt numele meu îl voi păstra și pe mai departe. Având în vedere că depozitul de arme din Pécs, Király u. 42, înființat la 1885 și a câștigat cel mai bun renume, îmi voi da silința ca pe lângă serviciu culant și prețuri ieftine să câștig aceasta și

Țin în depozit

arme de cea mai bună fabricație,

cu repetiție și încărcătură în teavă, revolvere, piștoale, și totfelul de cartușe pentru arme. — Se dă deosebită atenție reparației și păstrării armelor. Se primește ca ucenic un băiat cu 4 clase medii, care vorbește românește. — Preț-curent gratuit

Motoare șvedeze

pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.

Motoare cu gaz.

Motoare

cu benzină,

în cea mai bună execuție!

Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat, fabricant de mașini agricole

Bpest, VI., Teréz-körut 21.

Cereți catalog.

Banca Aradi Hitelbank és Takarékpénztár

societate pe acțiuni

În adunarea generală ținută în 18 Septembrie 1910 a hotărât, că prin emisiunea de 4000 buc. acțiuni à 10 cor. își ridică capitalul la 50 000 coroane.

Direcțiunea subscrisă pe baza plenipotenții primite din partea adunării generale a hotărât modul de subscriere de acțiuni în următoarele:

Fiecare acție veche dă drept de cumpărare pentru 4 acții noi, și încă din 21 Decembrie 1910 până în 31 Ianuarie 1911 așa, că cu ocaziunea prezentării acțiilor vechi la casa institutului acțiile vechi se stampilează drept de cumpărare pe anul 1910 exercitat.

Prețul de primire al acțiilor nouă à 14 cor., din care 10 cor. pentru capitalul acționar, iar 4 cor. după detragerea speșelor de emisiune și a dărilor, se alătură la fondul de rezervă.

Plățile se fac la institut în modul următor:

La înștiințarea dreptului de cumpărare, adică la însemnarea acestuia după fiecare acție se plătește 4 cor.

După fiecare acție se plătește 5 cor. și timbru conform scalei II. dela 1 Ianuarie 1911 până la 1 Mai, iar 5 cor. dela 1 Mai 1911 până la 31 Decembrie.

Despre plăți se dă o recunoștință provizorie. Plățile făcute până la 31 Decembrie 1911 aduc interes de 5%.

Acțiunile noi se estradau contra recunoștinței de platire dela 1 Mai 1912. Întrucât plățirea vreunei rate nu s'a făcut până la ziua ultimă de scadență, în ziarul »Tribuna« se va publica un aviz pentru plățirea ratelor restante și dacă acestea nu s'ar plăti nici după 45 de zile de publicarea aceluși aviz, atunci acția aceea se nimicește, iar în locu-i se esmite alta nouă și rata deja plătită trece la fondul de rezervă.

Arad, 18 Decembrie n. 1910.

DIRECȚIUNEA.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 818. —

Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bonház-u. 14. —

Primește tot felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzină, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzină și ulei brut și Arlapuri p. trierat. Bastimente cu benzină, pompe-motor. Mașină de fabricat ghiață. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articlii tehnici. Fișile magnetice. Unsoară. Material de condensatiune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios

— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 818. —

Telefon 557.

Telefon 557.

Petrof Antal succesor Wonka János

fabrică de pianee cesar regale

Timișoara-Josefstadt, Str. Szilágyi 13.

Liferează: **Piane și Pianine**

efectuate modern și prompt.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor cuvenit.

Catalog se trimite la dorință gratis și franco.

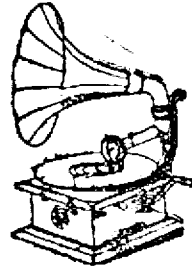
Mașini de scris IDEAL și ERICA

Gramofoaane

Mașini de cusut VERITAS

(fabricație proprie) deasemenea cele mai solide părți constitutive: panglici de culoare, hârtie de copiat, ace, plăci etc. se găsesc la specia listul: **Barthelmie György**

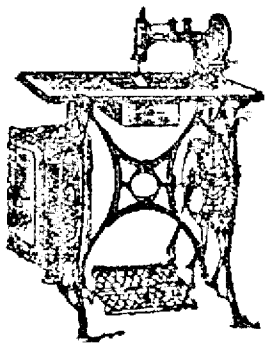
Brassó, Weisz M.-u. 23.

Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier — mehanic din Transilvania. —

Atelier pentru reparat mașini speciale de scris, de ori-ce sistem și fabricație, deasemenea aparate mehanice fine etc.

Școală de scris cu mașina.

Crimul atelier ardelen aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietri monumentale

BERSTENBREIN TAMÁS ES TARSA sculptor și meiestru pietrar.

Atelierul central și magazinul: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietri monumentale, fabricate propriu din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-u. 25.

Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: **Déva, Nagyvárad.**

● **STEIN MIKLÓS** ●

— fabrică de tăiat pile —

Oradea mare - Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comercianților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

G. Orendt & W. Feiri, curelari, senari, și negustori de geamantane în Sibiu — Nagyszeben, Heltauergasse 45.

Se recomandă pentru pregătirea lucrărilor de trăsuri, șele și călărie deasemenea geamantane și genți.

Avem în depozit tot felul de articoli pentru voiaj, fumat, sporturi și excursii, pe lângă prețuri convenabile.

Recomandăm pe urmă cei mai buni jamperi de piele, fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strins lipite de picior, deasemenea curele pentru mașini. Prospect de prețuri se trimite gratis și franco referindu-vă la ziarul nostru.

Atențiune!

Ieftin se poate cumpăra numai la

Magazinul de concurență (Verseny áruház)

Arad, Strada Asztalos Sándor

Cămașă femească din șifon R. dela 75 cr.	Cămașă p. bărbați din șifon R.R. dela 90 cr.
Pantaloni p. femei • 74 •	Cămașă de iarnă • 85 •
Rochie de desubt 1 dublă • 125 •	Oulere, numai • 7 •
Rochie de desubt din luster 1 db • 125 •	Manșete, părechia • 8-19 •
Rochie de desubt din mătășă • 376 •	Ciorapi 8 părechi 50, 90 și • 100 •
B. tist p. scutirea corsetului • 52 •	Apărător de mătășă p. guler • 68 •
Rochie de desubt din batist • 126 •	Mănuși glacé, părechia • 80 •
Mătășă Taft 1 m. • 82 •	Șal de mătășă • 38 •
Mătășă cu șiruri metru • 82 •	Congré pentru lucru de mână • 125 •
Haine p. copil • 76 •	Dantelă, metru • 1 •
Nătrămufe, duzina • 68 •	Materie de dantolă • 25 •

Rugăm onor public cumpărător să se convingă despre lef înăntate măruntilor noastre. Cu stimă:

Bluză 1 fl. 25 cr.

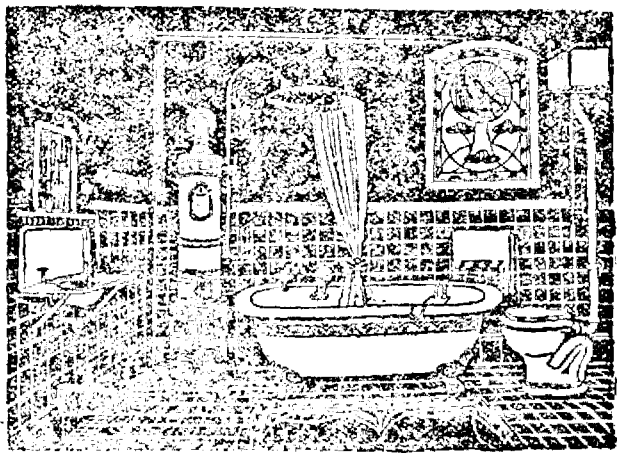
1 metru de pănură 75 cr.

Geiger Gyula fiai.

Filiala celui mai mare magazin de dantele din Ungaria de sud.

Max. Ruck, tinichigiu Sibiu—Nagyszeben, Heidengasse 9.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări p. zidiri, lucrări de tinichea, înfrumșetări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărimea ș. a.

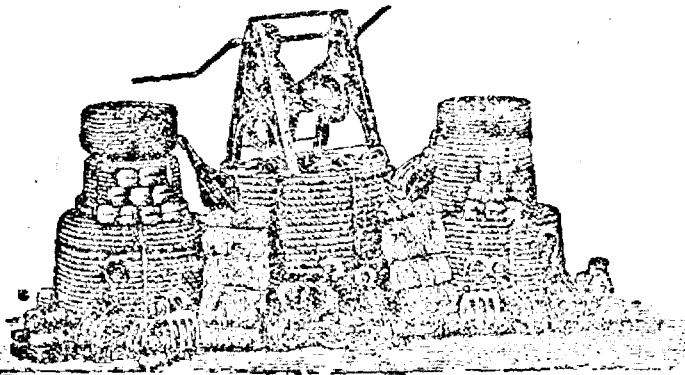
LÁZÁR MIHÁLY, funar, Lugos, Piața Izabella.

Vânzare mare de fabricate de cânepă, in și jută.

Tot-felul de funii de cânepă, fir, brăcii, brăcii, fire de tort, legătoare pentru mori, burdufuri de cânepă, pânză de jută (pentru pachetare), saci de cânepă in și jută, straițe crude și impermeabile. Funării pentru economi: ștreanguri, căpeșure, funii pentru car, pentru vite, legătoare de snopi, ușoare și pentru mașini de treierat, procovițe p. cai, rețele, mreje p. pescari și leșgân atârător. Adresa telegrafică: Lázár

Lázár
Lugos. — Nrul telefonului 207. Nrul cecului și clearing la posta Ungară 26142.

Toate comandașele sunt a se adresa la firma de mai sus.

GYULAY KÁROLY

atelier modern de fotografie artistică

:: Timișoara—Temesvár, (Josefstadt) ::

Strada Hunyadi Nr. 5. — (Lângă Casina Délvidéki).

Efectuiește: Tot-felul de fotografii. Picturi în olei. Acvarele. Pasteluri. Platinolipie. Inmăriri după orice fotografie, în cel mai modern stil artistic.

Maison Schuster

salon de modă

franceză și engleză pentru dame

Cluj-Kolozsvár, Unió-u. 12. etagiul 1.

Recomandă în atențiunea on. public din loc și provincă salonul de modă pentru dame transpus din Paris la cererea publică aci, aranjat cu cele mai bune puteri de lucru. Referindu-mă la cei 15 ani de experiență din străinătate sunt în poziție, ca să îndestulesc chiar și cele mai fine dorinți ale onoratului public, deoarece în salonul meu am adus lucrători tot din Paris și astfel on. public poate să-mi cerceteze modelele cele mai noi expuse în salonul meu și procurate din cea mai renumită casă din Paris, Pavuin-Creed și Drecol și rog on public să mă onoreze și sprijinească cu comande.

Telefon 670—579.

Telefon 670—579.

Inainta de ce și-ai fi cumpărat

lemnele de trebuință pentru foc

cereți deslușiri asupra prețului,

căci eu nu numai că

vînd cele mai ieftine

lemne de foc

prima calitate

ci pentru un florin de stîngen le și tai cu fe-restrăul propriu circular.

Așteptând binevoitorul sprijin, sunt

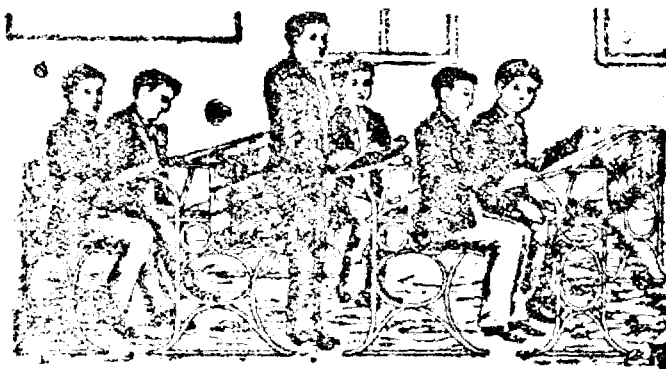
Cu deosebită stimă:

PETRU NOVAC,

negustor de lemne în

Arad, Óvár-tér 10 (lângă pod) și Teleky-u 4.

Lemne de foc mărunțate expedez acasă.

Cele mai moderne mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci higie-nice de școală

și mobilarea locuințelor, hotelor, șpitalelor și a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.
(Templomfestészeti Müintézet, Máramarosszigeten).
Cancelaria: Piața Erzsébet-főter No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerme, fresco, icoane pe altar, altare construite de iconostase, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a oricui soi de icoane bisericești.

Renovăm foarte frumos iconostase și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

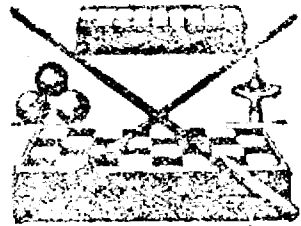
Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

Krämer Károly
strungar

Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare totfelul de articole pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

Comandele din provincie se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

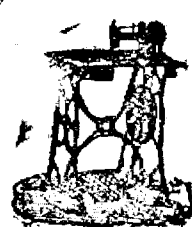
Obiecte admirabile.

DR ALEXICI VLADIMIR
SANATOR, AMBULATOR ȘI BAIE MINERALĂ

ARANJATE FOARTE MODERN.
PANCIOVA. PANCISOVA.

TELEFON NR. 181.

Reacția boalei de sânge după Wassermann—Dungern—Noguchi. Tractarea boalei de sânge cu serul Quéry și cu absenbenzolul și cu arsenbenzolul lui Ehrlich. — Vindecarea tuberculozei după Dr. Spengler sau Koch—Wolff—Eisner. — În stabiliment se vorbește și românește. —

M. Schromm
mehanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic

a anjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează totfelul de lucrări atârătoare în această branșă, precum:

mașini de cusut, biciclete,

gramofoane și apaducte,

pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

Avis!

Cu stimă aduc la cunoștința onor. public cetitor din Arad și provincie că toate mărfurile din prăvălia mea, de azi începând le vând cu prețurile lor originale.

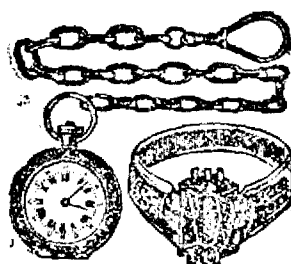
Cu deosebită stimă:

Lantós József és Társa

prăvălie de modă
p. femei și bărbați

Arad, Andrásy-tér 20

(Patatul Fischer Eliz).

Prăvălie recunoscută de I-u rang.

Szilágyi Géza és Társa

ciasnornicar și givaergiu

ciasnornicarul căilor ferate ungare a statului

Nagyvárad, Rákoczi-ut No. 4.

În edificiul Orsolya zárda. — Telefon 630.

Ciasnornice exclusiv numai fine și cari umblă precis.

Ciasnornice foarte bune pentru călătorii.

Ciasnornice elegante p. tineri.

Ciasnornice frumoase, pentru dame.

Ciasnornice deșteptătoare de buzunar în

tocuri de aur, argint, metal și oțel.

Cercei cu briliante și diamant și inele.

Cercei de aur, inele, brațete, broșete, lanțuri de grumazi și pentru orologerie, amulete.

Totfelul de giuvaere de argint.

Ochelari foarte buni.

Decoruri pentru masă de argint și argint de China, tase, lădițe pentru zahăr, blide pentru compot, obiecte pentru măncaț, bastoane, etc.

Cadouri de mireasă, pentru botez și de Crăciun. Atelier de reparat.

Garanță deplină. — — — Serviciu foarte solid, prețuri foarte ieftine.

RELITSCH JÁNOS, atelier de instrumente muzicale în

Versecz

Kudrici-ut 5, colțul străzii Deák Ferenc.

Recomandă în atenția onoratului public din loc și jur, magazinul său de instrumente muzicale provăzut cu puteri de prima forță unde se află, violi, tamburine, armonice, gramofone, tobe, cinci, triaungule, oboe, flaut, clarinete, goanre, etc. cari toate se pregătesc și se repară pe lângă prețuri moderate.

Instrumente vechi se primesc pe lângă prețurile cele mai mari posibile. Comandele se efectuează prompt.

